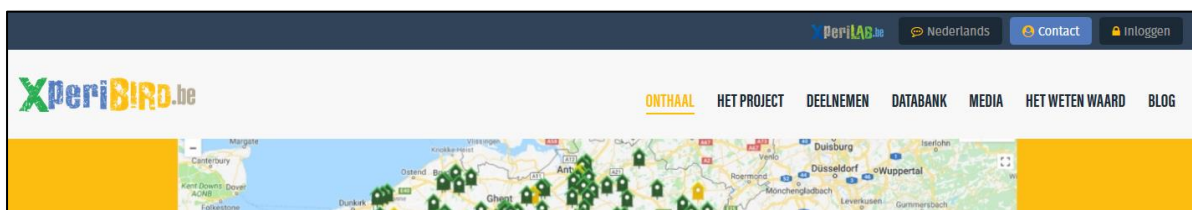

Gebruiksaanwijzing bij de website en voor het invoeren van waarnemingen

1. Inloggen

Dit deel van de website is voorbehouden voor scholen en verenigingen die meedoen met het project XperiBIRD.be en die een nestkastje gekregen hebben.

Ga naar www.xperibird.be en klik op het icoon 'inloggen' rechtsboven op uw scherm (of ga rechtstreeks naar <http://xperibird.be/nl/inloggen>).

Voer uw gebruikersnaam (login, bijvoorbeeld 0063_1030) en uw wachtwoord in, die we u per e-mail toestuurd (let op: het is hoofdlettergevoelig).

Indien u problemen ondervindt bij het inloggen, kunt u ons contacteren via het ondersteuningsformulier of met een mail naar info@xperibird.be.

2. Uw account

Zodra u ingelogd bent, kunt u kiezen uit vier opties:

1. Definitieve plaats van mijn nestkast XperiBIRD.be beschrijven
2. Aanmelden en mijn broedgegevens raadplegen
3. Met het netwerk interageren via mijn blok
4. Handleidingen, tutorials en pedagogisch materieel

Video tutorial

We hebben een video tutorial voorbereid om u te helpen bij het invullen van uw waarnemingen op de website : https://www.youtube.com/watch?v=DUMb_yDHWok

Definitieve plaats van mijn nestkast XperiBIRD.be beschrijven

Nu bent u in het deel van de website dat voorbehouden is voor de deelnemers aan het project XperiBIRD.be, die een nestkastje hebben. Begin met te zeggen waar uw nestkastje zich precies bevindt. Daarom klikt u op het vak '**Definitieve plaats van mijn nestkast XperiBIRD.be beschrijven**'. Vul daarna de onderstaande velden in duid de plaats van het nestkastje zo **nauwkeurig mogelijk** aan op de kaart.

- **Datum van installatie**
- **Algemene omgeving van de school of organisatie:** Stadscentrum / Een open of groene wijk in de stad / Dorp / Vrijstaande woning
- **Situatie:** Speelplaats van de school / Tuin of moestuin / Openbaar park / Loofbos / Naaldbos
- **Hoogte van de nestkast:** Tussen 2 en 3 meter / Tussen 3 en 4 meter / Meer dan 4 meter
- **Geolokalisatie van de nestkast:** verschuif de kaart (drag and drop) en plaats de cursor zo op de precieze plaats waar u uw nestkastje hebt opgehangen. Met de functie satelliet op Google Map kunt u nog nauwkeuriger te werk gaan.

Zodra u alle velden hebt ingevuld, klikt u op de gele balk 'De lokalisatie van onze birdbox aanpassen'.

U kunt op **elk ogenblik terug** naar deze rubriek, om deze informatie te actualiseren. Op het einde van de nestperiode zal die echter vastgelegd worden, wanneer u uw waarnemingsgegevens gevalideerd hebt, zodra de wetenschappers die kunnen gebruiken.

Dan verschijnt het volgende venster. Ga nu verder door te klikken op 'Onze broedgegevens voorstellen'.

Opmerking: wanneer u deze handeling verricht hebt, kijk goed na of uw nestkastje inderdaad op de interactieve kaart is aangeduid : <http://xperibird.be/nl/databank#interactieve-kaart-van-de-nestkasten>.

Onze broedgegevens voorstellen

1. Waarom moet u die gegevens invoeren?

Met zijn verbinding is het nestkastje niet alleen een boeiend maar ook een krachtig werktuig! Wanneer er een vogelpaartje een nestkastje in de buurt van een school betreft, zijn de leerlingen **natuurlijk nieuwsgierig** en stellen dan ook een hele hoop vragen: Welke soort is dit? Waarmee bouwen ze hun nest? Wanneer leggen ze hun eerste ei? Hoeveel eieren zijn er in het totaal? Wat geven ze hun jongen te eten? En nog veel meer! Met de camera in het nestkastje kan u niet alleen stiekem het mezenpaartje volgen, maar ook heel wat van deze vragen beantwoorden. **Hier staat de technologie ten dienste van de natuurwetenschappen!**

Vragen stellen, hypothesen opstellen, natuurverschijnselen waarnemen en interpreteren: het zijn allemaal processen die deel uitmaken van de **wetenschappelijke methode**. Zelfs kinderen kunnen dit leren en deze observatiekit maakt het u daarbij gemakkelijk.

Maar de waarnemingen die u met XperiBIRD.be in de klas maakt, hebben nog meer nut, want ze zijn de **stuwende kracht achter dit burgerwetenschappelijk project**. Hierbij dragen burgers (namelijk de leerlingen en hun leerkracht) immers bij tot de wetenschap door wetenschappelijk belangrijke gegevens in te zamelen en in te voeren, die wetenschappers daarna analyseren en benutten. Daarom moet u, net zoals wetenschappers, zo **nauwgezet mogelijk** te werk gaan bij uw waarnemingen en ze in de juiste rubrieken invoeren.

De gegevens die u invoert, zullen **ornithologen** van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN, OD Natuur) gebruiken bij bijvoorbeeld een onderzoek naar het **voortplantingssucces van nestvogels**. Zo kunnen ze nagaan of dit succes beïnvloed wordt door factoren als de streek en de plaats waar het nestkastje zich bevindt, de weersomstandigheden van het jaar of de klimaatopwarming. Dergelijk onderzoek is pas mogelijk met *big data*, dus een grote hoeveelheid gegevens die ingezameld worden op gestandaardiseerde wijze, op middellange termijn en in een uitgestrekt geografisch gebied. We rekenen erop dat alle deelnemers dit jaar na jaar mogelijk maken!

Zou u graag beter begrijpen waarom we een gewone soort besturen en wat voor onderzoek we hierover voeren? Surf dan naar www.xperibird.be en klik op de tab 'Het weten waard', [FAQ](#).

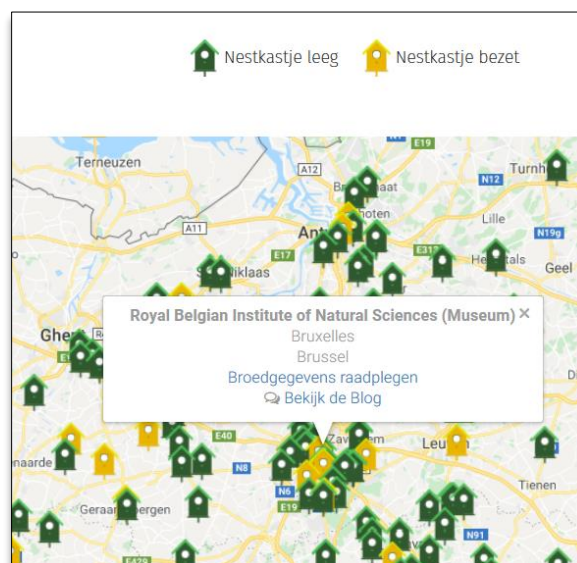
Nu kunt u uw waarnemingen invoeren.

2. Opmerkingen vooraf

Voordat we samen de verschillende rubrieken doorlopen van het formulier waarop u de gegevens kunt invoeren, geven we eerst enkele opmerkingen.

'Voorlopig bewerken' versus 'definitief bevestigen'

U kunt op elk ogenblik tussen het bouwen van het nest en het uitvliegen van de vogels dit formulier opnieuw oproepen en de gegevens aanpassen. U klikt hiervoor op "**De gegevens aanpassen**". Als u uw gegevens tijdens die periode veelvuldig aanpast, dan zullen de bezoekers van de website het laatste nieuws van uw nestkastje kunnen volgen: ze hoeven maar op het overeenstemmende icoontje op de interactieve kaart te klikken!

Bovendien verandert sinds 2017 de lente van uw nestkastje van kleur **zodra u de nestelende soort heeft aangeduid**: een groen nestkastje is leeg en een geel is bewoond!

Zodra het laatste vogeltje uitgevolgen is, klikt u op ‘**De gegevens definitief bevestigen en afsluiten**’, zodat de wetenschappers ze kunnen gebruiken. Dan staat uw school in het blauw op de kaart met de nestkastjes. De gegevens zijn dan vastgezet en u kunt ze niet meer wijzigen, maar ze blijven wel zichtbaar op de website.

Naam van de school of vereniging	Soort	Gelegde eieren		Uitgekomen eieren		Uitgevlogen vogeltjes	
		Aantal	Data	Aantal	Data	Aantal	Data
SBS Zottegem, 9620 Zottegem	v2	0		0		0	
SBS Zottegem, 9620 Zottegem	v1	0		0		0	

Opmerking: Al jullie invulformulieren zijn op elk moment te raadplegen, helemaal onderaan het huidige formulier van de observatiegegevens, wanneer jullie verbonden zijn met de website via jullie login.

Ons nestkastje is leeg gebleven!

Helaas zijn er in het nestkastje van sommige scholen **geen vogels komen nestelen**. Dat komt misschien omdat ze het nestkastje te laat ophingen, of dat dit op een slechte plek hing of te vaak gestoord werd ... Uw leerlingen beleven dan wel geen spannend avontuur, maar voor de wetenschappers is **het onbewoond blijven van uw nestkastje OOK een belangrijk gegeven!** Als er in het begin van de lente nog geen teken van nestbouw te bespeuren is, moet u uw formulier leeg valideren door te klikken op ‘**Uw gegevens definitief bevestigen en afsluiten**’. Zo kunnen de wetenschappers er rekening mee houden dat er geen nest was (en het verschil maken met een nestkastje dat gewoonweg niet opgehangen werd).

Twijfel bij het invoeren?

Als u niet zeker bent of als u een bepaalde gebeurtenis niet duidelijk kon gadeslaan, vul dan de overeenstemmende rubriek niet in, want beter dat dan iets wat misschien verkeerd is. Bovendien mag u ons gerust een mail schrijven of het ondersteuningsformulier invullen, wanneer u niet zeker bent over de juiste soort, over de manier waarop u bepaalde gegevens moet invullen enz.

Problemen op het nest? Laat de natuur haar werk doen!

Verplaats **in geen enkel geval** het nestkastje, hef het deksel nooit op en verstoort het leven op het nest niet! Zelfs als u vermoedt dat een ei niet uitkomt of dat een jong er slecht aan toe is, mag u niet ingrijpen. De natuur zit goed ineen: heel waarschijnlijk zal dit jong toch nooit uitvliegen. Het maakt misschien wel ongelukkig, maar zo'n gebeurtenis maakt deel uit van de cyclus van het leven. Ze moet dan ook in het gegevensformulier ingevuld worden en uw leerlingen moeten hier ook over leren.

3. Uw waarnemingen invoeren

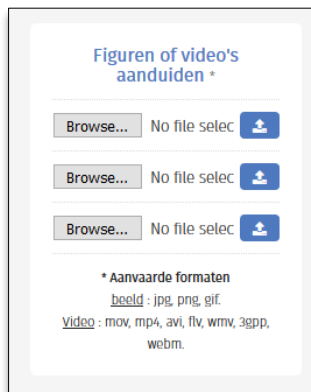
We verzamelen volgende **gegevens**:

- 1) Bezoekende soorten:** Kies een of meerdere bezoekende soorten, maar dit alleen als ze tot een andere vogelsoort behoren dan het broedpaar.

Welke soorten zullen de nestkasten van XperiBIRD.be bezoeken of bewonen? Kijk even bij het thema 'Het weten waard', "[De bezoekers aan onze nestkastjes](#)".

- 2) Broedende soort:** Kies de soort van het broedpaar.

Als u dit wenst, kunt u ook een **foto van de soort toevoegen**, zodat wetenschappers zich van uw waarneming kunnen vergewissen. Klik op 'Browse' om tussen de bestanden op uw computer een foto uit te kiezen. Klik daarna op het blauwe logootje 'Upload'. Het lukt misschien niet als dit bestand te groot is.

- 3) Data waarop eieren gelegd worden:** Zie de **aanvullende informatie** hieronder.
- 4) Datum waarop de eerste tekenen van broeden worden waargenomen:** Merkt u dat een volwassen vogel onafgebroken op de eieren in het nest zit? Dan is het broeden begonnen: duid de datum waarop u dit waarneemt.
- 5) Data waarop jongen uit het ei komen:** Zie de **aanvullende informatie** hieronder.
- 6) Ringen van de jongen:** Is er een ornitholoog die jongen komen ringen voordat ze uitvliegen?

Vergeet daarbij niet ons te contacteren via info@xperibird.be **zodra de jongen uit hun ei komen**. Geef daarbij de datum wanneer dit gebeurt, het aantal eieren, de nestelende soort en het gsm-nummer

van de contactpersoon. En vink dit voorstel aan, als een ornitholoog is de jongen van uw XperiBIRD.be-nestkastje komen ringen.

▮▮▮ Ringen van de jongen

Is er een ornitholoog de jongen komen ringen voordat ze uitvlogen?

Ja, een ornitholoog is de jongen van ons XperiBIRD.be-nestkastje komen ringen.

- 7) **Data waarop de vogels weggevlogen zijn:** Zie de **aanvullende informatie** hieronder.
- 8) **De periode na het uitvliegen:** Kies de datum waarop u vaststelt dat het nest leeg is en kies het aantal niet uitgekomen eieren.

Vergeet niet uw gegevens definitief af te sluiten nadat het laatste jong is uitgevlogen, zodat ze naar de wetenschappers verzonden worden.

4. Aanvullende informatie

● Data waarop eieren gelegd worden

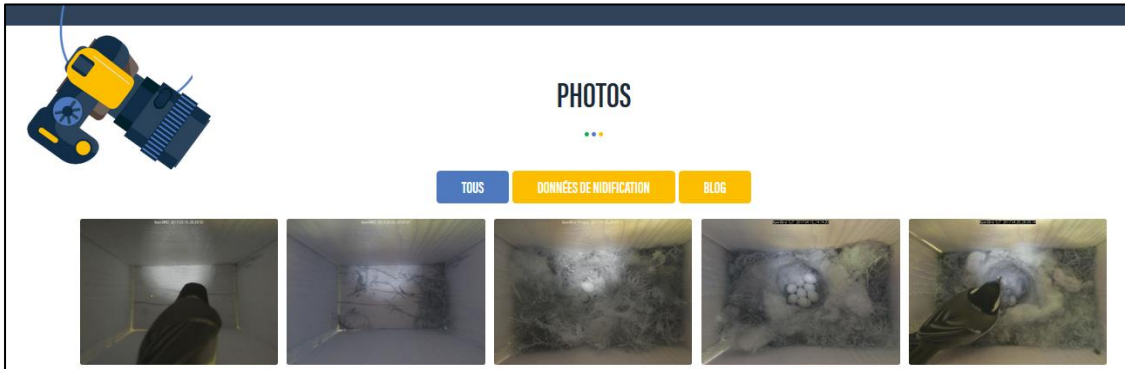
Waarom moeten we rekening houden met het aantal gelegde eieren en de data waarop dit gebeurde?
 Met het aantal gelegde eieren kunnen wetenschappers het voortplantingssucces van het broedpaartje meten, door dit bijvoorbeeld te vergelijken met het aantal eieren dat de soort gemiddeld legt. Ook de tijd die verloopt tussen het leggen en het uitkomen van het ei is voor hen een interessante parameter.

Voer bij het overeenstemmende aantal eieren de datum in waarop u uw waarneming hebt verricht. Heel waarschijnlijk bent u er niet bij wanneer de eieren gelegd worden, maar u ziet wel dat er eieren in het nest liggen.

Bijvoorbeeld: Op 30 maart bekijkt u de beelden die uw camera de voorbije week opgenomen heeft. Op een foto van 27 maart stelt u vast dat er twee eieren in het nest liggen; op een foto van 30 maart zijn er zes eieren. Op het formulier voert u bij het veld '2 eieren' '27 maart' in en bij het veld '6 eieren' '30 maart'. U laat het veld '1 ei' leeg, want u hebt op geen enkel ogenblik gezien dat er slechts één ei in het nest lag.

Zo doet u verder voor de volgende eieren. U zult heel waarschijnlijk niet kunnen waarnemen wanneer elk ei gelegd wordt. Vul dus de velden 'datum' alleen in bij de aantallen eieren die u werkelijk waarneemt.

U kunt ook een foto of een filmpje bijvoegen over het leggen en over de eieren in het nest. Daartoe klikt u op de tab 'Choose file' in het vak 'Figuren of video's aanduiden' rechts onderaan de tabel met de data.

Opmerking: Het is normaal dat het vogelpaartje niet vanaf het begin gaat broeden. U zult zo enkele dagen lang 'eenzame' eieren zien liggen in het nest, omdat het broeden later begint (zie rubriek 'FAQ').

Zodra de vogels klaar zijn met leggen (dus wanneer u ziet dat de volwassen vogel onafgebroken broedt en geen enkel nieuw ei meer gelegd is), kan u het **aantal gelegde eieren** in het overeenstemmende vak invoeren.

Aantal gelegde eieren

Datum waarop de eerste tekenen van broeden worden waargenomen

Data waarop jongen uit het ei komen

Heel waarschijnlijk bent u er niet bij wanneer **elk** ei afzonderlijk uitkomt, maar u ziet wel dat er meer jongeren in het nest liggen. Voer bij het overeenstemmende aantal vogeltjes de datum in waarop u uw waarneming hebt verricht.

Opmerking: Het kan best dat sommige eieren nooit uitkomen. Hierover leert u meer in de rubriek 'FAQ' van de website.

Bijvoorbeeld: Op 20 april bekijkt u de beelden die uw camera de voorbije week opgenomen heeft. Op een foto van 17 april stelt u vast dat drie van de zes eieren die in het nest lagen, uitgekomen zijn want u ziet drie jongen in het nest. Op het formulier met de waarnemingen voert u bij het veld '3 jongen' '17 april' in. U laat het velden '1 jong' en '2 jongen' leeg, want u hebt op geen enkel ogenblik gezien dat er slechts één of twee jongen in het nest lagen.

U kunt ook een foto of een filmpje van de vogeltjes bijvoegen. Ongeveer twee weken nadat het eerste jong uitgekomen is, kan u het **aantal uitgekomen eieren** invullen.

Data waarop de vogels weggevlogen zijn: Heel waarschijnlijk bent u er niet bij wanneer **elk** jong uitvliegt, maar u kan de data aanduiden invullen waarop u vaststelt dat de vogels het nest verlaten hebben.

Bijvoorbeeld: Op 10 mei bekijkt u de beelden die uw camera de voorbije week opgenomen heeft. Op een foto van 5 mei stelt u vast dat twee van de tien vogeltjes die u voordien in het nest zag, weggevlogen zijn. Op het formulier voert u bij het veld '2 jongen uitgevlogen' '5 mei' in. U laat het velden '1 jong uitgevlogen' en '2 jongen uitgevlogen' leeg, want u hebt op geen enkel ogenblik gezien dat er slechts één of twee jongen in het nest lagen. Zo gaat het verder voor de jongen die daarna uitvliegen. Heel waarschijnlijk kunt u niet telkens zien dat er een jong uitvliegt: vul dus alleen de velden 'datum' wanneer u dit werkelijk hebt waargenomen.

5. Uw gegevens valideren en afsluiten

Zolang de vogels nestelen (voordat het eerste jong uitvliegt) kunt u gegevens **voorlopig** bewerken: klik hiervoor op de **groene balk 'Uw gegevens voorlopig bewerken'**.

Uw gegevens voorlopig bewerken (zonder definitief te bevestigen)

Zodra de broedperiode voorbij is, dus wanneer u alle stappen hebt afgesloten, en ALLE jongen uitgevlogen zijn, kunt u de gegevens definitief bevestigen. Hiervoor klikt u op de **gele balk 'Uw gegevens definitief bevestigen'**. Zo stuurt u ze naar de wetenschappers op.

Opgelet: u kunt uw gegevens achteraf niet meer wijzigen!

**Uw gegevens definitief bevestigen en afsluiten
(Te doen nadat de jonge vogels zijn uitgevlogen)**

 Opgelet: u kunt deze gegevens nadien niet meer wijzigen.

6. Problemen met het nest?

Laat in elke omstandigheid **de natuur haar werk doen!** Zolang de vogels nestelen, mag u het nest nooit verstoren! Open het nest dus onder geen enkel voorwendsel! De natuur zit immers goed in elkaar: als een ei niet uitkomt of als een jong uiteindelijk toch niet uitvliegt, dan zou hij het in het leven toch niet maken.

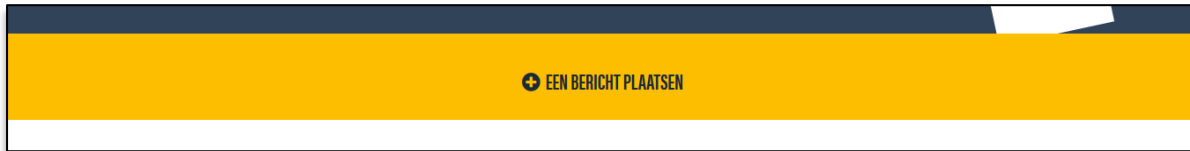
Voor wie wil dat de vogels hun nest tot een goed einde brengen, hebben we enkele tips:

- Zorg ervoor dat geen enkel roofdier (let vooral op de katten) bij het nestkastje kunnen.
- Zorg ervoor dat het nest niet gestoord wordt (kom niet te dicht bij het nestkastje, hef het deksel niet op ...)
- Hang uw nestkastje zo vroeg mogelijk in het jaar op (herfst of winter), op een rustige plaats en beschut tegen weer en wind (richt het naar het zuiden of zuidoosten).
- Maak de omgeving geschikt voor vogels door ervoor te zorgen dat ze het hele jaar door voedsel kunnen vinden. U kunt ze 's winters bijvoeren (als het heel koud is en op regelmatige basis) en/of inheemse soorten aan te planten, want die verschaffen zaden en vruchten en trekken insecten of rupsen aan. Hagen van loofbomen vormen een schuilplaats voor pas uitgevlogen jongen.

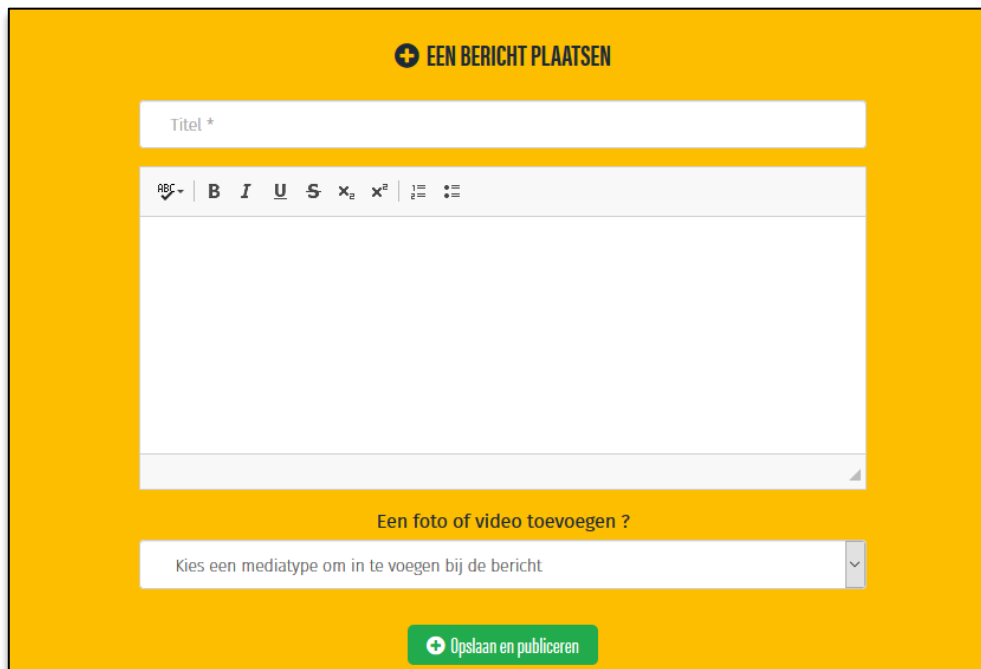
 Interageren met het netwerk via mijn blog

Met de tab ‘Interageren met het netwerk via mijn blog’ bij de rubriek ‘Uw account’ kan u een bericht plaatsen of een film of een foto delen met het netwerk van XperiBIRD.be.

Klik op ‘Een bericht plaatsen’ op de oranje balk hieronder.

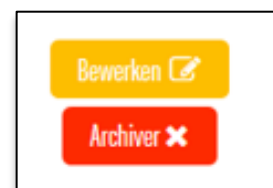
Vul dan het titelveld in en schrijf uw tekst in de centrale rechthoek. Via het rolmenu onderaan uw tekst kunt u een foto of filmpje toevoegen om uw bericht te illustreren. Klik op ‘Opslaan en publiceren’ wanneer u klaar bent.

Uw bericht verschijnt dan op de website van XperiBIRD.be bij de rubriek ‘Blog’. U kan de blogs per instelling filteren en zo al uw blogs op één pagina krijgen.

U kunt uw bericht op de website te allen tijde veranderen, door op ‘Bewerken’ te klikken. Als u niet meer wil dat uw bericht zichtbaar is, dan klikt u op ‘archiveren’.

Handleidingen, tutorials en pedagogisch materieel

In dit deel vindt u alle handleidingen waarmee u XperiBIRD.be-kit kunt installeren en gebruiken.

1. Installatie van de kit

Een document toont de inhoud van de kit (=« Inhoud XperiBIRD.be-kit »)..

U vindt in dit hoofdstuk de YouTube-tutorial die de verschillende stappen beschrijft om de camera te verbinden..

2. Camera Gebruik

De handleiding voor het gebruik van de camera kan hier gedownload worden (Gebruikshandleiding voor de camera). U vindt er eveneens een heleboel korte handleidingen zoals : « De tijd instellen », « de camera in timelapsemodus zetten », « de geheugenkaart leegmaken », etc.

3. Gebruiksaanwijzing bij de website en voor het invoeren van waarnemingen

Mogelijkheid om de digitale versie te vinden van de huidige handleiding.

4. Over de Kit

Alle voorgestelde pedagogische activiteiten en materialen worden hier voorgesteld, alsook een heleboel e-mails verstuurd naar de deelnemers van het project, indien u informatie gemist hebt!

Vragen?

Hebt u problemen bij het inloggen, bij het invoeren van gegevens of bij het plaatsen van een bericht? Dan willen wij u zeker helpen! Stuur vlug een mail naar info@xperibird.be!

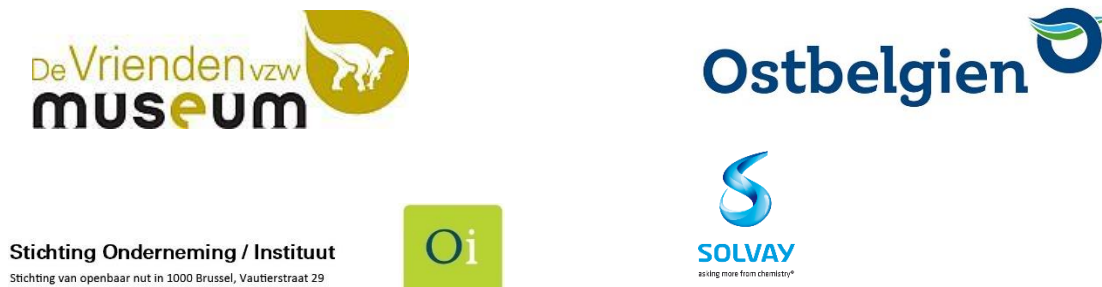
Veel succes bij uw waarnemingen en uw gegevensinvoer.

Het team van XperiBIRD.be

Een initiatief van:

Met steun van:

Stichting Onderneming / Instituut
Stichting van openbaar nut in 1000 Brussel, Vautierstraat 29

